

קובץ

האור לחיים

שנה
שביעית

מאמרים ושיחות
מזן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת פנחס תשפ"ד

אמונת השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	
21:09	20:14	* 19:24	י-ם
21:06	20:13	19:23	ת"א
21:09	20:16	19:26	חיפה
21:06	20:13	19:23	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 19:04

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:
orhachaim4@gmail.com
או בטלפון: **02-5000455** **02-5380014**
052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת פנחס תשפ"ד

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחריד" - חומש במדבר

1 שכר בזה העולם

פרשה למעשה:

10 מוסר ההשכל מפנחס

13 כבוד הבריות

15 פנחס הוא אליהו

17 ייסורים של אהבה

21 בדברים החשובים יש להרבות

ימי בין המצרים:

22 בכל יום שיבוא

23 המרוויח הגדול

שכר בזה העולם

לְכֵן אָמַר הַנְּנִי נִתֵּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם
 (במדבר כה, יב).
 מלחטוא - ניחא. אבל מי ערב לנו
 שלאחר שאדם קיבל שכר על קיום

המצוות לא ישוב ויחטא?

ואם יחטא, יאמרו
 הבריות: 'ראו איזה
 שכר עצום קיבל חוטא
 זה', ונמצא שם שמים
 מתחלל.

על כן הותיר הקב"ה את
 תשלום שכר המצוות
 לעולם הבא. וכמו
 שדרשו חז"ל (עירובין כב
 ע"א): "'אֲנִי שֶׁר אֶנְכִי מְצַוֶּה
 הַיּוֹם לְעֲשׂוֹתָם' (דברים ז, יא)
 - היום לעשותם, למחר
 לקבל שכרם".

העולם הזה הוא עולם
 המעשה, שבו מקיימים את המצוות,
 ואילו השכר הוא בעולם הבא, עולם
 הגמול.

אולם יש מקרה יוצא דופן. אומרים

במדרש (במדבר רבה כא, א) מובא: "אמר

הקב"ה: בדין הוא שיטול
 שכרו".

"כִּשְׂדָּאָדָם"

מַגְלַה רוּחַ

גְּבוּדָה

זַמְסִירוּת

נַפְשׁ, הוּא

מִתְרוּמָם

זַמְתַּעֲלָה"

ויש להבין, מה בא
 המדרש להשמיענו, הלא
 פנחס קינא לשם שמים,
 ופשיטא שראוי הוא
 לשכר על מעשהו.

אומנם, כבר אמרו רבותינו
 (קידושין לט ע"ב): "שכר
 מצוה בהאי עלמא ליכא".
 השכר עבור המצוות אינו
 משולם לאדם בעולם הזה
 אלא בעולם הבא.

מדוע?

ביאר רבי יעקב אורנשטיין בספרו
 "ישועות יעקב": שכר המצוות הוא
 עצום ורב. אילו היה מובטח שמי
 שקיבל שכר על קיום מצוה היה נזהר

שהמזכה את הרבים יהיה בגיהנם ואותם שהוא זיכה יהיו בגן עדן? על כן חל על פנחס הכלל שאמרו: "כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו". מן השמים ישמרו על פנחס שלא יחטא, אלא יישאר בצדקותו וינחל גן עדן.

נמצא, שלגבי פנחס בטל הטעם ל"שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", על כן - "בדין הוא שיטול שכרו" אף בעולם הזה.

אדם יכול להיות צדיק גמור ולאחר מכן להתהפך לרשע גמור, לכן אי אפשר לתת לו שכר על צדקותו. כך שנינו במשנה (ברכות כט ע"א): "אל תאמין בעצמך עד יום מותך, שהרי יוחנן כהן גדול שימש בכהונה גדולה שמונים שנה ולבסוף נעשה צדוקי".

חז"ל (יומא פז ע"א): "כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו. מאי טעמא - כדי שלא יהא הוא בגיהנם ותלמידיו בגן עדן".

אדם שזיכה את הרבים ומכוחו הם נעשו צדיקים, מן השמים שומרים עליו שלא יחטא.

ומדוע?

כי אם הוא יתהפך מצדיק לרשע ויחטא, ייווצר מצב משונה - הוא עצמו יירש גיהנם, ואילו אותם אנשים שנעשו צדיקים מכוחו יהיו בגן עדן. כדי למנוע מצב לא-הגיוני שכזה, מובטח לו שיזכה לסיעתא דשמיא מיוחדת ויישאר בצדקותו ולא יבוא לידי חטא.

פנחס קינא קנאת ה', ועל ידי כך נעצרה המגפה והוא זיכה את כלל ישראל בחיים. אם יחטא, יאמרו: איך ייתכן

להצלחת

נפתלי בן שרה

בקרב בני הישיבה ורכניה הולידו בו
גש של גאווה והתנשאות.

דבר זה היה בעוכריו. כשהגיע לפרקו,
רבו עליו הקופצים. הציעו לפניו
הצעות מיוחדות של בנות בעלות
ייחוס, ממשפחות רבנים וגבירים
נכבדים. אולם, בסופו של דבר, כולם
משכו את ידם ממנו.

צערו היה רב. הוא תהה בלבו: מדוע
שום הצעה לא באה לידי גמר?

כששמע על משרה רבנית שהתפתה
באחת הקהילות, הגיש את מועמדותו.
הוא היה בטוח בבחירתו, אין ספק
שיהיה מקור לגאווה לכל קהילה
שתבחר בו. אך פעם אחר פעם הוא

אדם אינו יכול להאמין בעצמו, מטוב
ועד רע. אין לאדם תעודת ביטוח איך
ייראו חייו הרוחניים. הוא יכול לעבור
בחיי תהפוכות רבות, מטוב לרע
ומרע לטוב.

באחת הישיבות במזרח אירופה למד
בחור בעל כשרונות נדירים ותלמיד
חכם עצום בשם **מנדל שוב**. הוא בלט
מעל כל בני הישיבה האחרים, ביניהם
מתמידים ולמדנים מופלגים. הללו
היו מביאים אליו את שאלותיהם
וקושיותיהם והוא היה מתרצן באופן
נפלא.

כשרונותיו הברוכים ומעמדו המיוחד

השיעור השבועי

של מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ימי שלישי **ימי המישי**

שיעור מוסר ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

orhachaim.co.il

ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: 02-6400000 שלוחה 9

בדרגות הכמורה עד שנעשה ראש הכמרים, קרדינל.

כל ימיו שמר טינה לרבנים וליהודים, רדף אותם והציק להם. בלבו היה חקוק העלבון הצורב על כך שדחהו ולא מינהו לרב, למרות כשרונותיו המיוחדים ולמדנותו המופלגת.

עננים שחורים כיסו את שמי אירופה. הנאצים עלו לשלטון. פלוגות צלב הקרס חוללו פרעות ביהודים, בזזו חנויות, שרפו בתי כנסת. מי שתמך בפעילותן האנטישמית של פלוגות אלו היה אותו מומר רשע, הקרדינל מנדל שוב.

המלחמה הסתיימה. ששה מיליוני יהודים נהרגו על קידוש ה' בשואה האיומה.

ברומניה התגורר הרבי מסקולען, רבי אליעזר זוסיא פורטוגל זצ"ל. ביתו היה פתוח לניצולי השואה האומללים. מאות פליטי חרב, אודים מוצלים מאש, צעירים ומבוגרים, שחרב עליהם עולמם, מצאו נחמה אצל הרבי הרחום. הוא מסר נפשו עליהם, קרבם

נחל אכזבה מרה כשהודיעו לו על בחירת רב אחר.

מה פסול מצאו בי?! - תהה הבחור. מדוע ולמה העדיפו מועמדים אחרים, פחותים בהרבה ממני?

עד שהתבררה לו האמת המרה: הן בהצעות השידוכים והן במשרות הרבניות, הנוגעים בדבר שלחו שליחים לשיבתו של אותו בחור, לתהות על קנקנו. כולם הללו וקילסו את כשרונותיו הברוכים ואת למדנותו המופלגת. אולם כשבאו לברר על מידותיו - כאן נעצרו השבחים והקילוסים. איך אפשר להלל ולקלס מי שנודף ממנו ריח חריף של גאווה ויוהרה?

מרוב צער וחלישות הדעת, החליט לנטוש דרך אבות ולהשליך מאחוריו גוו את אלוקיו ואת תורת ישראל. לא נחה דעתו עד שהמיר דתו והלך ולמד בבית ספר לכמורה.

סיים את לימודיו בהצטיינות ונעשה כומר רח"ל. כשרונותיו עמדו לו גם בדרך העקלקלה שהלך בה, הוא עלה

בידינו: 'ישראל אף על פי שחטא - ישראל הוא'. אדם נולד יהודי וימות יהודי, לעולם אי אפשר לעזוב את עם ישראל".

הקרדינל המומר התרגש למשמע תשובתו של הרבי ופרץ בבכי מר. הוא ביקש מהרבי שידריך ויכוון אותו בדרכו לשוב אל אלוקיו. הרבי נענה ברצון וברך את האיש שיזכה לשוב לכור מחצבתו ולעבוד את אלוקיו באהבה ובאמונה.

לפני שנפרדו שאל אותו הרבי: "אמור לי, מדוע כל אותן שנים שהמרת את דתך, לא שינית את שמך?"

השיב המומר החוזר בתשובה: "רבי, דע לך שגם כשנשטשתי את דתי, בתוך תוכי נשאר בי הניצוץ היהודי. זו הסיבה שהשארתי את שמי היהודי - 'מנדל שוב', שיש בו רמז לקול הקורא לי

ועודדם ודאג לכל מחסורם.

יום אחד הופיע בביתו של הרבי מסקולען אדם לא מוכר וביקש לדבר עם הרבי. הרבי קיבל את פניו במאור פנים ופתח עימו בשיחה. בפתח השיחה שאלו הרבי לשמו ומאין בא. "שמי מנדל שוב", אמר האיש במבוכה.

הקרדינל המומר פתח בפני הרבי את סגור לבו, וגולל באוזניו את כל אשר עבר עליו מאז עזב את עמו והמיר את דתו ועד שפרצה המלחמה.

התנהגותם הברברית של אותם חיות אדם טלטלה את נפשו. התעורר בו הניצוץ היהודי והוא גמר אומר לשוב אל עמו ואל אלוקיו. כעת הוא בא אל הרבי לשאול האם יש לו תקנה.

הרבי ניחם אותו ואמר: "כלל נקוט

לשוב אל עמי ואל אלוקי".

כנסיות ובתי מדרשות, אמר: 'מה טובו אהֶלֶיךָ יַעֲקֹב' (במדבר כד, ה) " (סנהדרין קה ע"ב).

אין לנו שמץ של מושג בערכן וחשיבותן של המצוות, אין לבן אנוש יכולת להשיג את גודל השכר של מצוה אחת. על כן אמרו חז"ל (אבות ב, א): "הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה, שאין אתה יודע מתן שכרן של מצות". אדם משתוקק לקיים איזו מצוה, הוא מוכן לשלם עליה הון רב. כמה? אלף דולר. ואם זו מצוה חשובה יותר, הוא מוכן לשלם עליה הרבה יותר, עשרת אלפים דולר!

יפה מאד. הלוואי כולם היו כמוהו, אך יחד עם זאת אומרים לו: דע לך,

ביאור נוסף מדוע "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא":

לימוד התורה הוא קיום העולם, הישיבות הקדושות מחזיקות את הבריאה. אך כגודל חשיבותן של הישיבות, כך גודל הקושי להחזיקן ולקיימן.

השטן יודע היטב שבלי תורה אין קיום לעם ישראל, לכן הוא מפעיל את כל כוחו להכביד ולהקשות על קיומן.

כך נאמר על בלעם הרשע: "מברכתו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו, ביקש לומר שלא יהיו להם בתי

השיעור השבועי

של מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ימי חמישי

ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

ימי שלישי

שיעור מוסר

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

orhachaim.co.il

ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: 02-6400000 שלוחה 9

עשה זאת בלי הודעה מראש. הוא היה מפתיע את המפקדים והחיילים וסוקר את פעילותם.

פעם הגיע בשש בבוקר לאחת החטיבות, לראות כיצד מתנהל המסדר היומי, המתחיל בשעה שש. לתדהמתו, המפקד עדיין לא הגיע. הוא רתח מזעם: "כיצד יתכן הדבר, הרי כבר שש, ושש זה שש!"

השמועה עברה כברק בכל רחבי המחנה: הצאר הגיע! כהרף עין התייצבו כולם למסדר.

הכריז הצאר: "מי מתנדב להיות המפקד במקום המפקד שנעדר?" קם אחד החיילים וקרא בקול: "כבוד הצאר ירום הודו, אני מוכן!"

אמר הצאר: "ברגע זה התמנית למפקד!"

אילו היית יודע את גודל השכר על המצוות, אפילו של הקלות שבקלות, היית משלם על כל מצוה, לא אלף דולר ולא עשרת אלפים דולר, אלא מיליארדי מיליארדים!

הצאר ניקולאי, השליט העריץ של רוסיה, הטיל את חיתתו על תושבי מדינתו. די היה בשמיעת שמו כדי לרעוד מאימה ומפחד.

חטיבות הצבא של הצאר הורכבו מחיילים מאומנים היטב, שהיו מוכנים להקריב את חייהם למען הצאר. האימונים היו קשים ומפרכים, והם דרשו מהחיילים משמעת של פלדה.

מידי פעם היה הצאר פוקד את חילות הצבא כדי לעמוד מקרוב על רמתם והתנהגותם של החיילים. כמובן, הוא

הרצון הטוב מניין לו כיצד לפקד על פיקודיו? הרי כדי להיות קצין ומפקד נדרשים ניסיון והכשרה, ולשם כך ישנם בתי ספר מיוחדים לקצונה!

התשובה פשוטה: לא צריך ללמוד ב"בית ספר לקצונה" כדי לדעת להילחם! כשהאדם מגלה רוח גבורה ומסירות נפש, הוא מתרומם ומתעלה, כל הנהגתו מרוממת, ללא חת. על ידי מסירות נפשו ושאר-רוחו, בכוחו להכריע את הקרב.

ה"חפץ חיים" זצ"ל למד מן הסיפור משל ולקח לענייננו:

הרבה צדיקים היו בעם ישראל, נשיאים וראשי העם. אך בשעת הצורך הם לא קמו והתייצבו.

פנחס, שבאותה עת הוא היה צעיר לימים, היה שקוע בעבודת ה' שלו,

החייל הנבוך הודה לצאר אך אמר בענווה: "ידוע לכבודו שאני חייל פשוט, אפילו קצין אינני..."

אמר הצאר: "קודם כל תִּפְקֵד על החיילים שיערכו מיד את המסדר. זמן זה זמן! אל דאגה, את דרגות הקצונה תקבל לאחר מכן."

בינתיים הגיע המפקד והתנצל על האיחור. אמר הצאר: "ההתנצלות אינה מתקבלת! זמן זה זמן! אתה מפוטר! מינתי תחתיך את אחד החיילים. הוא אומנם חייל פשוט, אבל כשנוצר צורך למלא את חסרונו - הוא קם והציע את עצמו. מי שיש לו רוח גבורה וקם ועושה מעשה, ראוי להיות קצין ומפקד."

ואם תשאל: האם די בגילוי של רצון טוב מצד החייל שנענה לקריאתו של הצאר? הרי הוא חייל זוטר, ועם כל

קנאת ה'. אתה תעשה את שלך, וה' יילחם לך.

צא וראה, הרי בדרך הטבע לא היה לפנחס שום סיכוי. מולו התייצב כל שבט שמעון להגן בחירוף נפש על נשיאם. ואיך העז פנחס להילחם בזמרי?

אלא, הוא ידע כי המלחמה איננה נעשית בדרך הטבע. הוא צריך לעשות את המוטל עליו, למסור את נפשו ולקנא קנאת ה', ומן השמים כבר יסייעו בידו לגבור ולנצח.

וכך אכן היה. חז"ל (סנהדרין פב ע"ב) מספרים, שבמעשהו של פנחס נעשו לו נסים על גבי נסים. הרומח לא נשבר, פתח האוהל הוגבה, בא מלאך וסילק את בני שבט שמעון שרצו לפגוע בפנחס, וכך הצליח להרוג את זמרי והמדינית גם יחד.

בתורה ובתפילה. אבל כששמע שיש נגף בעם, הבין שצריך לקום ולעשות מעשה. הוא הרגיש שהקב"ה נתן בו את הכוחות להציל את עם ישראל, לכן קם מתוך העדה ועשה מעשה נועז ביותר במסירות נפש עצומה. ועל כך ראוי הוא להיות קצין ומפקד בצבא ה', ו"בדין הוא שייטול שכרו".

ואם תשאל, כיצד ידע פנחס להילחם, הרי לא היו לו כלי מלחמה וגם לא למד טכסיסי מלחמה?

על כך רומז הפסוק: "ויקח רומח בידו". מה בא הכתוב להשמיענו שלקח את הרומח "בידו"? פשיטא! וכי אפשר לקחת את הרומח שלא בידים!?

אלא בא הכתוב להשמיענו, שכל מה שנדרש מן האדם הוא לגלות רוח גבורה ומסירות נפש.

אתה מבין שצריך לקום ולעשות מעשה? קום ועשה מעשה! צא לקנא

מוסר ההשכל מפנחס

לו היה פנחס משַׁמֵּשׁ כמנהיג, הממלא את חובתו מתוקף תפקידו - לא היה מגיע לו שכר על מעשהו. ומאחר ופנחס התנדב לעשות מעשה, שעל פי שורת הדין הוא לא היה מחוייב לעשותו, ובהתנדבות גמורה מסר את נפשו לקנא את קנאת ה' ולהציל את עם ישראל - לכן "הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", מגיע לו שכר על כך.

עלינו ללמוד ממעשהו של פנחס מוסר השכל: לא אחת אנחנו עומדים בפני מצבים שעל פי דין אין זה מחובתנו לעשות בהם איזשהו מעשה. אולם יש לזכור ש"במקום שאין איש - השתדל להיות איש" (אבות ב, ה)! ונדרש מאיתנו לשנס מותניים, להתעורר מעצמנו, לגלות אחריות ואכפתיות ולעשות

פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁבִי אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... לָכֵן אָמַר הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם (במדבר כה, יא-יב).

פנחס לא היה אחד מן המנהיגים בעם ישראל. משום כך הוא לא היה חייב לעשות את המעשה שעשה ולסכן את נפשו, שהרי אמרו חז"ל (סנהדרין פב ע"א): "אילו נהפך זמרי והרגו לפנחס - אין נהרג עליו, שהרי רודף הוא".

המנהיגים שבעם ישראל - משה רבנו, אהרון הכהן, אלעזר ואיתמר - הם אלו שהיו צריכים לעשות את המלחמה כנגד אותו פושע נאלח, זמרי בן סלוא. זהו תפקידם של מנהיגים ולא של נער צעיר לימים, שיושב יומם ולילה ועוסק בתורה.

להצלחת
גילה בת בלה

מעשה.

נער השליחויות הציל את חייו של המלך!

כששב המלך לארמון - ערך מסיבה מפוארת, בה העניק לנער מתנות יקרות, ומעל לכל: העניק לו תואר כבוד מיוחד, אותו מקבלים רק שרים רמי מעלה, במקרים מיוחדים ובודדים.

המעמד הנכבד הזה נצרב בתודעתם של כל בני המדינה שנים רבות.

והנה, כעבור שנים, המלך יצא שוב לציד במעבה היער, הפעם בליווי שומרי האישיים, גיבורי החיל.

לפתע התנפלו עליהם שני שודדים שזממו לשסף את גרונו של המלך ולשדוד את רכושו. שומרי הראש, המאומנים היטב לתרחישים שכאלו, שלפו כהרף עין את נשקם האישי, ועוד לפני שהשודדים הצליחו למצמץ בעיניהם, נפלו מתים על האדמה... הם שבו לארמון בעטרת ישועה וניצחון.

שומרי הראש, שעדיין זכרו היטב האירוע הדומה מלפני שנים, ציפו לקבל, גם הם, תגמול נאה על הגבורה

הרב "בן איש חי", שמביא את הרעיון הזה, ממחיש אותו במשל (בדרושים):

כדרכם של מלכים, יצא פעם מלך אחד לערוך ציד ביער. בדרך כלל היה המלך יוצא להרפתקה שכזו בליווי שומרי ראשו, גיבורי חיל, המאומנים היטב בהגנת חייו של המלך מפני כל מיני סכנות העלולות להתרחש במסע שכזה.

אלא שבפעם הזאת, משום מה, המלך יצא בליווי מְשֵׁרֵת זוטר, נער שליחויות שלא אחז נשק מימיו.

ובדיוק באותה פעם, בעת שהמלך היה במעבה היער, התנפלו עליו שני שודדים, שזממו לשדוד את המלך וליטול את חייו.

בהבזק של שבריר שנייה, נער השליחויות, שלא נשא בעצמו נשק, התעשת מההלם הראשוני, שלף את חרבו של המלך ממתניו, ופילח את ראשם של שני השודדים.

הטבות מפליגות ומשתכרים בסכומי עתק על חשבון קופת אוצר המדינה! כל זה, כדי שברגע האמת תמסרו את נפשכם להצלת חי. הדבר הזה הוא חיובכם הגמור, שאם לא הייתם ממלאים אותו היו מפטרים אתכם ואף מחייבים אתכם מיתה".

"לא כן אותו נער" - המשיך המלך. "לא היה זה מתפקידו לעשות את המעשה שעשה. אפילו חרב לא היתה בידו! אף אחד לא יכול היה לבוא אליו בטענות אם לא היה עושה את מה שעשה. בדין הוא, אפוא, שייטול שכרו משלם".

שגילו בהצלת חייו של המלך. אך ככל שנקפו הימים הבינו שהמלך לא מתכוון לעשות זאת. המלך הסתפק באמירת "תודה רבה"...

באחת ההזדמנויות הרהיבו עוז בנפשם ושאלו את המלך "מה נשתנו אלו מאלו?"

נענה המלך ואמר: "הבדל גדול ביניכם. אתם בסך הכל מילאתם את חובתכם ותפקידכם. אבוי לכם ולראשכם אם לא הייתם מבצעים את מה שעשיתם! הרי למען מטרה זו הינכם מתאמנים, משתתפים בתחרויות, מקבלים

השיעור השבועי

של מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ימי שלישי **ימי המישי**
שיעור מוסר ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: ☎ 02-6400000 שלוחה 9

orhachaim.co.il

כבוד הבריות

ה"אור החיים" הקדוש מבאר, שהתורה אינה חפצה לבזות איש מישראל כל עוד הוא חי! רק לאחר מותו התורה מגלה את שמו! גם את המקושש הכירו כולם, ואף על פי כן לא גילתה התורה את שמו בחייו.

למדנו מכאן עד כמה יש להיזהר בכבודו של כל אדם מישראל, ואפילו אם הוא רשע גמור!

דמו של איש לא הותר, ואין לזלזל, לבזות, או לפגוע באף אדם!

מי לנו שפל יותר מבלעם הרשע, שה"אור החיים" הקדוש מכנה את הדיבור היוצא מפיו כמי שיוצא מ"פי חזיר", האיש שאתונו גילתה לאיזה שפל מוסרי הוא הגיע, בהיותו שטוף

וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמְּכַה אֲשֶׁר הָפָה אֶת הַמְּדַבְּרִית זְמַרִי בֶן סְלוּא (במדבר כה, יד).

רק כאן חושף הכתוב את שמו של האיש שעשה את החטא הנורא שכמעט והמית כליה על ישראל.

בסוף הפרשה הקודמת, כשמתואר מעשה העבירה, התורה אינה חושפת את זהותו, אלא אומרת (כה, ו): "וְהָיָה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא וַיִּקְרַב אֶל אַחִיו אֶת הַמְּדַבְּרִית".

ויש להבין מדוע התורה אינה מזכירה את שמו מיד במעשה העבירה ואומרת: 'ויבוא זמרי בן סלוא ויקרב אל אחיו את המדיינית? מדוע שלא לפרסם את שמו של הרשע המרושע הזה שעשה את המעשה הנפשע?

להצלחת

יהודה בן מרסל

שעדיין לא עשה מעשה אלא חשב לעשות, וכל עוד שלא עשה - לא תבזהו התורה להזכיר שמו. ואחר שכבר עשה מעשה - פרסם ה' שמו כי מצווה לפרסם הרשעים".

ולמדנו מכאן שאין למהר לחרוץ דינו של אדם ולבזות אותו, כל עוד לא חטא בפועל!

על סמך כל מיני דיבורים שהתבטא, או מחשבות והרהורי לב שביטא - עדיין לא הותר כבודו למרמס.

מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה!

רק לאחר שעשה את מעשה העבירה בפועל - מצווה לפרסם את שמו לדיראון.

בתאוות שפלות ונכזות, ועל אף כל זאת התורה חסה על כבודו, כמו שהביא רש"י לעיל (כב, לג) שהקב"ה הרג את אתונו "שלא יאמרו זו היא שסלקה את בלעם בתוכחתה ולא יכול להשיב, שחס המקום על כבוד הבריות".

וזה לשון ה"אור החיים" הקדוש: "אכן הנה האדון ברוך הוא אינו חפץ לזלזל אפילו ברשעים לפרסם מי בעלי דברים המתועבים, ומקושש יוכיח, גם במה שלפנינו תראה שלא גילה אותם בשעת מעשה".

תירוץ נוסף כתב: "עוד נראה, כי טעם שלא הזכיר ה' שמו למעלה, לפי

פנחס הוא אליהו

בשיטים על גילוי עריות, וכאן אתה מקנא, חייך שאין ישראל עושין ברית מילה עד שאתה רואה בעיניך, מכאן התקינו חכמים שיהיו עושין מושב כבוד למלאך הברית".

פנחס - הוא אליהו, זכה להיות מלאך הברית. כל תינוק שנולד בישראל אינו נכנס בבריתו של אברהם אבינו עד שיבוא אליהו מלאך הברית. ובכל ברית מילה יש "מושב כבוד למלאך הברית", הוא "הכיסא של אליהו".

הַנְּנִי נִתְּנָן לֹו אֶת פְּרִיטִי שְׁלוֹם (במדבר כה, ב).

אומר המדרש (ילקו"ש תשעא): "פנחס הוא אליהו. אמר לו הקדוש ברוך הוא: אתה נתת שלום בין ישראל ובני בעולם הזה, אף לעתיד לבוא אתה הוא שעתידי ליתן שלום ביני לבין בני". צא וראה את גודל השכר על מעשה אחד שנעשה לשם שמים. פנחס - הוא אליהו, זכה שהקב"ה ייתן לו את בריתו שלום.

וכך מובא בפרקי דרבי אליעזר (פרק כט): "נגלה עליו [לאליהו] הקדוש ברוך הוא ואמר לו: מה לך פה אליהו, 'קנא קנאתי' (מלכים א' יט, י). אמר לו הקדוש ברוך הוא: לעולם אתה מקנא; קנאת

זכות גדולה להיות במחיצתו של אליהו הנביא וליטול חלק בהכנסתו של תינוק בבריתו של אברהם אבינו - כמוהל, כסנדק או כאחד מן הציבור.

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

שמדובר ב'כיבוד', הוא הרי ברח מן הכבוד כמו מאש.

הדבר נבע מחמת השתוקקותו הגדולה ליטול חלק במצוה נשגבה זו. הוא הרשה לעצמו לדרוש זאת כתמורה על הטרחה הרבה שטרח כדי להגיע לברית.

מסופר שם שפעם אחת נסע בחורף כל הלילה, כדי להכניס ילד בבריתו של אברהם אבינו.

ומוסיף שם ב"חוט המשולש": "והיה לפלא איך יסבול גוף חלש המזוג כמוהו את כל הטרדות ועניינים כאלו, ולא נשאר דבר מצוה אשר באה לידו ולא היה מקיימה".

בספר "חוט המשולש" מובא שהגאון רבי עקיבא איגר היה גם מוהל, "ולא הניח סנדקאות או מילת בן אשר לא יהיה לו חלק בו, וכן נסע למרחקים, לפעמים כמה פרסאות, לכבוד המצוה. ולעומת הטרחה התנה לעצמו שיתנו לו כל המצוה, היינו החיתוך והפריעה, ולפעמים גם הסנדקאות יחדיו. והוצאות רבות עשה על מצוה זו".

עם כל ענוותנותו המופלאה, הוא ידע לעמוד על שלו ולדרוש לעצמו את מצות המילה, וכן את הסנדקאות, ולפעמים גם את שתי הפעולות כאחת!

הוא ביקש זאת לעצמו לא משום

השיעור השבועי

של מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ימי המישי

ימי שלישי

ביאורים נפלאים על פרשת השבוע

שיעור מוסר

בשעה 21:00 בהיכל הישיבה רח' עזרא 1 ירושלים

orhachaim.co.il

ניתן גם לשמוע את השיעור בטלפון: 02-6400000 שלוחה 9

ייסורים של אהבה

צדיקים נמשלים בעולם הזה? לאילן שכולו עומד במקום טהרה ונופו נוטה למקום טומאה, נקצץ נופו - כולו עומד במקום טהרה, כך הקב"ה מביא ייסורים על צדיקים בעולם הזה, כדי שיירשו העולם הבא, שנאמר: "וְהָיָה רֵאשִׁיתָּךְ מִצֶּעֶר וְאַחֲרֵיתָּךְ יְשׁוּעָה מְאֹד" (איוב ח, ז).

הרי "פִּי אָדָם אֵין צְדִיק בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחָטָא" (קהלת ז, כ), גם לצדיקים יש מעט חטאים, כל אחד לפי דרגתו ומעלתו.

מה עושה הקב"ה? מביא עליהם ייסורים כדי לזככם ולכפר על מעט החטאים שבידם, וכשהם מסתלקים מן העולם הינם זכים וטהורים ונקיים מחטא.

מספרת הגמרא (סנהדרין קא ע"א): "כשחלה רבי אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו. אמר להם: חמה עזה יש בעולם" - כשאדם גדול כמו רבי אליעזר שרוי בצער ובייסורים, הרי זה

וְשֵׁם בְּנוֹת צִלְפַּחַד מַחֲלָה וְנָעָה חֲגֵלָה מְלֻכָּה וְתַרְצָה (במדבר כו, לג).

יש מפרשים את שמות בנות צלפחד בדרך דרוש:

כאשר האדם חולה ב"מחלה" בר מינו, או כאשר יש לו "נועה" - הוא נע ונד בלי מנוחה ושלווה, זהו "חגלה" - חג לה', משום שהייסורים מכפרים על חטאי האדם, ועל ידי כך "מלכה תרצה" - מלכו של עולם מתרצה.

ייסורים הבאים על הצדיקים בעולם הזה - הם אות וסימן לאהבת ה', שמתוך שהוא אוהב את הצדיקים ורוצה בטובתם הוא מייסרם בייסורים של אהבה, המכפרים עליהם ומרבים את שכרם בעולם הגמול.

וכך אומרים חז"ל (ברכות ה ע"א): "כל שהקדוש ברוך הוא חפץ בו - מדכאו ביסורין, שנאמר (ישעיהו נג, ט): "וְהָיָה חֲפִיץ דַּכְּאוֹ הַחֲלִי". וכן נאמר (משלי ג, יב): "פִּי אֶת אֲשֶׁר יֶאֱהָב ה' יוֹכִיחַ".

ועוד אמרו חכמים (קידושין מ ע"ב): "מה

מעיד על חרון אף שיש בעולם.

"התחילו הם בוכים ורבי עקיבא משחק. אמרו לו: למה אתה משחק? אמר להם: וכי מפני מה אתם בוכים? אמרו לו: אפשר ספר תורה שרוי בצער, ולא נבכה? אמר להם: לכך אני משחק. כל זמן שאני רואה רבי שאין יינו מחמיץ ואין פשתנו לוקה ואין שמנו מבאיש ואין דובשנו מדביש, אמרתי: שמא חס ושלום קיבל רבי עולמו. ועכשיו שאני רואה רבי בצער - אני שמח".

צדיק שחי את כל חייו ללא צער ייסורים - יש מקום לחשוש שמא קיבל את שכרו בעולם הזה. לכן, כשראה רבי עקיבא את רבי אליעזר שרוי בצער, שמח שמחה גדולה, כי הייסורים מכפרים עליו ומזככים אותו, ואת שכרו על התורה והמצוות שלו - יקבל בעולם הבא, עולם הגמול.

יש תנא דבי אליהו מפליא מאוד (פרק ה, פרשה ו): "מפני מה זכה יעקב אבינו לחיים שלא בצער ושלא

ביצר הרע בעולם הזה ממה שעתיד ליתן לצדיקים לעתיד לבוא, מפני שהיה בבית המדרש מקטנותו ועד זקנותו, בקי במקרא ובמשנה במדרש ובהלכות ובאגדות, שנאמר "וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יָשֵׁב אֲהָלִים" (בראשית כה, כז).

עצם השאלה - "מפני מה זכה יעקב לחיים שלא בצער" - תמוהה מאוד. האומנם יעקב אבינו חי שלא בצער?! הרי כל ימיו היו מסכת ארוכה של סבל וצער!

עוד בהיותו במעי אימו, עשו הרשע רצה לרוצץ אותו, שנאמר: "וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקֶרְבָּהּ" (בראשית כה, כב). וכשגדלו השניים בבית אביהם, המשיך יעקב לסבול ממנו סבל רב. הוא נאלץ לברוח מפניו והגיע לבית לבן, אך גם שם הצטער צער גדול.

ולאחר מכן, כשביקש לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף והתאבל עליו שנים רבות. ולימים, כשבא לפני פרעה, אמר לו: "מָעַט וְרָעִים הָיוּ יָמֵי נְשִׂי חַיֵּי" (שם מז, ט). הלזה ייקרא שהיו חייו שלא בצער!?

מהותו היא העולם הבא.

גם כשהוא חי בעולם הזה - הוא חי חיי העולם הבא. ואיך? על כך אומר התנא דבי אליהו: "מפני שהיה בבית המדרש מקטנותו ועד זקנותו, בקי במקרא ובמשנה במדרש ובהלכות ובאגדות".

מי שהוא 'בן העולם הבא' וכל חייו ספון בתוך בית המדרש וחי חיי תורה - אין לו שום צער וסבל!

צא וראה, מתי אדם סובל? כשהוא מייחס חשיבות לעולם הזה, והחיים לא תמיד מאירים לו פנים.

כשהמציאות מתנגשת עם הרצון והציפיות של האדם - נגרם לו צער וסבל.

אבל מי שמרומם מעל החיים הארציים והגשמיים, מי שנשמתו נמצאת במקום אחר לגמרי - כל מה

אכן, מעט ורעים היו ימי שני חיי יעקב, אבל אם היו שואלים את יעקב אבינו לשלומו, הוא היה משיב: 'ברוך ה', ישתבח שמו, חסדי שמים, כי גבר עלי חסדו'.

איך ייתכן שכך היה משיב? כיצד זה עולה בקנה אחד עם כל הסבל והצער שהיו מנת חלקו?

התשובה היא: מובא בתנא דבי אליהו (זוטא פרק יט): "כשהיו יעקב ועשו במעי אימן, אמר לו יעקב לעשו: עשו אחי, שניים אנחנו לאבינו, ושני עולמות יש לפנינו - העולם הזה והעולם הבא, רצונך טול אתה העולם הזה ואני אטול העולם הבא... באותה שעה נטל עשו בחלקו העולם הזה, ונטל יעקב העולם הבא בחלקו".

יעקב אבינו הוא איש העולם הבא, כל

לך טוב בעולם הבא, עולם הנצח, אבל, קודם כל, דע לך כי "אשריך - בעולם הזה!"

כשאתה שקוע בתורה - אתה חי חיי עולם הבא בעולם הזה. כל מה שקורה לך לא נוגע אליך, כי אתה מרומם מעל הארציות והגשמיות של העולם הזה.

התורה ממלאת את האדם שמחה, לא שמחה חיצונית אלא שמחה פנימית ואמיתית - "תִּנְוֹרַת ה' תִּמְיָמָה מְשִׁיבַת נְפֶשׁ... פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרָיִם מְשַׁמְּחֵי לֵב" (תהילים יט, ח-ט).

וכשאדם חי חיי רוח מרוממים ומלאי שמחה, שום דבר ארצי לא יכול להעיב על שמחתו השלימה ולפגום ברוממות מעלתו.

שקורה לו בעולם הזה אינו נוגע אליו כלל!

הוא לומד תורה? הוא עובד את ה'? אם כן הכל מושלם בתכלית! הוא מרגיש עולם הבא בעולם הזה. שום דבר ארצי לא קשור אליו ולא משפיע על הרגשתו המרוממת.

וזהו פירוש המשנה באבות (ו, ד): "כך היא דרכה של תורה: פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל. ואם אתה עושה כן - אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא".

אם בתורה אתה עמל - אשריך וטוב לך. ואל תחשוב שרק בעולם הבא יהיה לך טוב. לא ולא! בוודאי שיהיה

בדברים החשובים יש להרבות

צַב-אוֹת בַּיָּמִים הַהֵמָּה אֲשֶׁר יַחֲזִיקוּ
עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים מְכַל לְשָׁנוֹת הַגּוֹיִם
וְהַחֲזִיקוּ בְּכַנֶּף אִישׁ יְהוּדִי" (זכריה ח, כג).

שבעים אומות יש בעולם. נמצא,
אפוא, שבכל כנף יחזיקו שבע מאות
עבדים, ובארבע כנפות - אלפיים
ושמונה מאות עבדים.

ומה יעשה אדם עם כל כך הרבה
עבדים? יפתח להם ישיבה? לא!

הם כולם יעבדו באיזושהו מפעל
בחו"ל, ואחד העובדים יתקשר ליהודי
ויאמר לו: 'אנחנו כאן אלפיים שמונה
מאות איש שעובדים בשבילך, בסוף
החודש נביא לך את כל הרווחים,
ואתה תן לנו רק שכר מינימום...'

וכל זאת כדי שיהיה כל יהודי פנוי
לשבת ולעסוק בתורה, ולהשקיע עוד
ועוד בדברים החשובים באמת לחיי
העולם הבא.

לְרַב תְּרַבָּה נַחְלָתוֹ וְלַמְעֵט תַּמְעֵיט
נַחְלָתוֹ (במדבר כו, נד).

ה"בן איש חי" היה דורש פסוק זה
באופן נפלא:

"לרב" - לדברים החשובים באמת,
שהם קיום התורה והמצוות, "תרבה
נחלתו" - תעשה עוד ועוד. ואילו
"למעט", שהם דברי החולין שאינם
חשובים והם פחותי ערך, "תמעט
נחלתו" - תשתדל למעט את
ההתעסקות בהם ככל האפשר.

ואם ישאל השואל, מה נאכל? איך
אפשר לחיות כך?

דעו, כי רבותינו זכרונם לברכה אמרו,
שלעתיד לבוא עתידים להיות לכל
יהודי ויהודי אלפיים ושמונה מאות
עבדים!

הא כיצד?

זכריה הנביא התנבא: "כֹּה אָמַר ה'

בכל יום שיבוא

לנו קושיה עליו מגמרות מפורשות האומרות אחרת. זה יהיה ה'שיעור' הראשון שיאמר המשיח, ליישב את הקושיות הללו...

היו צדיקים שעמדו בכל עת וציפו לביאת המשיח, ואסור לנו לייאש את עצמנו אפילו יום אחד.

מישהו שאל אותי: הרי גם בשנה שעברה קיוונו שהמשיח יבוא עוד לפני תשעה באב ותתבטל התענית, והנה בסופו של דבר הוא לא הגיע?

חס ושלום לחשוב כך. אנו אומרים "ואף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא".

הציפייה שלנו לבואו בכל רגע, היא זו שתקרב את הגאולה ומשיח צדקנו יבוא במהרה בימינו.

אנו נכנסים לימי האבל הגדול על חורבן בית המקדש.

רבותינו ציוו אותנו להתאבל ולבכות וזו חובתנו בימים אלו, אבל יחד עם זאת חובה עלינו לזכור כי בכל רגע יכול משיח צדקנו להתגלות, בכל יום ממש - "היום אם בקלו תשמעו" (תהלים צה, ט), והמשיח יבוא.

אפילו בשבת, חובה עלינו להאמין בכך, ואף שמובא בגמרא (עירובין מג ע"ב) שהמשיח לא יבוא בערב שבת כדי שלא להטריח את האנשים המכינים צרכי שבת, וגם לא יבוא בשבת מחוץ לתחום - מכל מקום עלינו להאמין שהוא יכול לבוא גם ביום שישי וגם בשבת.

אמר על כך ה"חתם סופר": הרי אם אכן יבוא משיח צדקנו בשבת, תהיה

לעילוי נשמת

אורי בן זיוה ז"ל

המרוויח הגדול

יהודי העיירה בספק אכילת נבלות
וטרופות!

מיד הורה לכנס לביתו את כל בעלי
החנויות בעיר השומעים לדבריו
וסרים למשמעתו, כדי להכריז בפני כל
תושבי העיירה, כי על פי הוראת הרב
אפשר לאכול רק בחנויות המצויות
תחת חסותו.

דבר קיום האסיפה התגלגל מפה
לאוזן, עד שהגיע לאוזנו של אחד
השוחטים שלא סר למרות הרב.

הוא החליט על דעת עצמו לבוא
ולהשתתף באותה אסיפה, כדי לשבש
את האירוע ולהרוס לרב ולשומעי
לקחו את המהלך שאותו ביקשו
ליצור.

אמרו רבותינו ז"ל (יומא ט ע"ב): "בית
מקדש שני מפני מה חרב? מפני שהיו
שונאים זה לזה". היתה ביניהם שנאה
ולא היו מוכנים לוותר זה לזה.

הם לא השכילו להבין, כי האדם
שמוותר ומוחל לרעהו - הוא עצמו
המרוויח הגדול...

מורי הגאון רבי רפאל שפירא זצ"ל,
ראש ישיבת "תפארת הכרמל"
ו"תפארת ישראל" בחיפה, סיפר,
שכאשר הכתירו לראשונה את רבי
יצחק זאב סולובייצ'יק זצ"ל לרבה
הראשי של בריסק, גילה הרב כי חלק
מן השוחטים והבודקים של העיירה
אינם שוחטים כפי ההלכה, ולא זו
בלבד, אלא שאינם חפצים לשמוע
לפסקיו והלכותיו, ובכך מכשילים את

בדברים ויצא עימו מבית הרב כדי להמשיך לדבר עימו בחוץ.

ברגע שבו 'התפנה השטח', ניגש הרב והכריז את הכרזתו.

התפלאו שאר בעלי החנויות ושטחו את תמיהתם לפני הרב: "מדוע כבודו לא ניגש לאותו שוחט וביקש ממנו לצאת מן הבית, ובמקום זאת, הרב נשאר להתמתין, עד שנמצא לעניין פתרון בדרכי שלום?"

השיב להם הרב: "איך יכולתי לעשות דבר כזה? הלא בית המקדש נחרב מכיון שביזו את בר קמצא והוציאוהו מן הסעודה בבושת פנים (גיטין נה ע"ב)!"

מיד כאשר ראיתי מה אירע, החלטתי כי רק אם אותו שוחט יצא לבדו, אסכים לדבר, ואם לא יסכים לצאת, לא אוציאו מביתי!"

הרב נעמד לדבר, והנה זיהה את אותו שוחט יושב בין כולם. מיד השתתק ולא דיבר מאומה, כדי שלא להעליבו ולפגוע בו בצורה ישירה לעיני כל הסובבים.

הנוכחים במקום הבחינו בבעיה שנוצרה. ניגשו אל אותו שוחט וביקשו ממנו, בכל הכבוד הראוי, שיתכבד ויצא מבית הרב, שכן לא הוזמן כלל לאסיפה זו.

אולם הלה החציף פנים ולא הסכים לצאת, כשהוא מכריז: "לא אצא מכאן, עד שהרב לא יאמר לי בפירוש ללכת".

הויכוח נמשך דקות ארוכות, עד שאחד הנוכחים, יהודי פיקח ונבון, פנה אל השוחט ופתח איתו בשיחת עסקים, ולאט לאט משך אותו

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות
ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ריקאס הי"ו,
ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,
אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,
התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זרהה ז"ל,

מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

רחל רוחאם ל"ה בת נרקיס ז"ל, תמר בת רגינה ז"ל,

רחל בת נגימה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל, אילן בן מוזל ז"ל,

מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל, יעקב בן ברטח ז"ל,

יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל, ר' יצחק בן נעימה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה